

Bruselj, 8. junij 2020
(OR. en)

8440/20

ECOFIN 440
UEM 205
SOC 367
EMPL 286
COMPET 241
ENV 308
EDUC 227
RECH 207
ENER 179
JAI 439
FSTR 97
REGIO 128
GENDER 77
ANTIDISCRIM 70

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov
Št. dok. Kom.:	ST 8194/20 - COM(2020) 521 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Poljske za leto 2020 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Poljske za leto 2020

V prilogi vam pošljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2020) 521 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

**v zvezi z nacionalnim reformnim programom Poljske za leto 2020 in mnenje Sveta o
konvergenčnem programu Poljske za leto 2020**

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti členov 121(2) in 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad
proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 9(2)
Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

- (1) Komisija je 17. decembra 2019 sprejela letno strategijo za trajnostno rast, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2020. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Komisija je 17. decembra 2019 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta² sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Poljska ni opredeljena kot ena od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Poljsko za leto 2020 je bilo objavljeno 26. februarja 2020. V njem so bili ocenjeni napredek Poljske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 9. julija 2019³ (v nadaljnjem besedilu: priporočila za posamezne države iz leta 2019), nadaljnje ukrepanje glede priporočil za posamezne države, sprejetih v preteklih letih, in napredek Poljske pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Svetovna zdravstvena organizacija je 11. marca 2020 izbruh COVID-19 uradno razglasila za svetovno pandemijo. To pomeni, da so na področju javnega zdravja nastale hude izredne razmere za državljane, družbe in gospodarstva. Nacionalni zdravstveni sistemi so zaradi tega pod hudim pritiskom, prihaja pa tudi do motenj v svetovnih dobavnih verigah, volatilnosti na finančnih trgih, šokov v povpraševanju potrošnikov ter negativnih učinkov v različnih sektorjih. Ogrožena so delovna mesta in dohodki ljudi ter poslovanje podjetij. Povzročen je bil velik gospodarski šok, ki že ima resne posledice v Uniji. Komisija je 13. marca 2020 sprejela sporočilo, v katerem je pozvala k usklajenemu gospodarskemu odzivu na krizo, ki naj vključuje vse akterje na nacionalni ravni in na ravni Unije.
- (4) Več držav članic je razglasilo izredne razmere ali uvedlo izredne ukrepe. Vsi izredni ukrepi bi morali biti strogo sorazmerni, potrebni, časovno omejeni ter skladni z evropskimi in mednarodnimi standardi. Zanje bi morala veljati demokratični nadzor in neodvisni sodni nadzor.

² Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

³ UL C 301, 5.9.2019, str. 123.

- (5) Komisija je 20. marca 2020 sprejela sporočilo o uporabi splošne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast. Splošna odstopna klavzula, kot je določena v členih 5(1), 6(3), 9(1) in 10(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 ter členih 3(5) in 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1467/97⁴, olajšuje usklajevanje proračunskih politik v času resnega upada gospodarske aktivnosti. Komisija je v svojem sporočilu z dne 20. marca 2020 menila, da so glede na pričakovani resni upad gospodarske aktivnosti zaradi pandemije COVID-19 izpolnjeni pogoji za uporabo splošne odstopne klavzule, in pozvala Svet, naj potrdi to ugotovitev. Ministri za finance držav članic so 23. marca 2020 potrdili oceno Komisije. Strinjali so se, da se je treba na resen upad gospodarske aktivnosti odzvati odločno, ambiciozno in usklajeno. Uporaba splošne odstopne klavzule omogoča začasni odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja, če to srednjeročno ne ogroža vzdržnosti javnih financ. Poleg tega se lahko Svet na priporočilo Komisije odloči, da za korektivni del sprejme revidirano fiskalno usmeritev. Splošna odstopna klavzula ne pomeni začasne prekinitve postopkov Pakta za stabilnost in rast. Državam članicam omogoča, da odstopajo od proračunskih zahtev, ki bi se sicer uporabljale, Komisiji in Svetu pa, da sprejmeta potrebne ukrepe za usklajevanje politik v okviru Pakta.
- (6) Potrebno je nadaljnje ukrepanje, da se omeji in nadzira širjenje pandemije COVID-19, okrepi odpornost nacionalnih zdravstvenih sistemov, s podpornimi ukrepi za podjetja in gospodinjstva ublažijo socialno-ekonomske posledice pandemije ter zagotovijo ustrezni zdravstveni in varnostni pogoji na delovnem mestu, da bi se ponovno vzpostavila gospodarska aktivnost. Unija bi morala v celoti izkoristiti različna orodja, ki so ji na voljo za podporo prizadevanjem držav članic na teh področjih. Hkrati bi morale države članice in Unija sodelovati pri pripravi ukrepov, potrebnih za ponovno vzpostavitev normalnega delovanja naših družb in gospodarstev ter za vnovično doseganje trajnostne rasti, med drugim z vključitvijo zelenega prehoda in digitalne preobrazbe ter ob upoštevanju spoznanj, pridobljenih med krizo.

⁴ Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 z dne 7. julija 1997 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L 209, 2.8.1997, str. 6).

- (7) Kriza zaradi COVID-19 je izpostavila prožnost, ki jo v smislu prilagajanja na izredne okoliščine omogoča notranji trg. Da pa bi zagotovili hiter in neoviran prehod v fazo okrevanja ter prosti pretok blaga, storitev in delavcev, bi bilo treba izredne ukrepe, ki ovirajo normalno delovanje notranjega trga, odpraviti takoj, ko niso več nujno potrebni. Trenutna kriza je pokazala, da so v zdravstvenem sektorju potrebni načrti za pripravljenost na krize. Med ključnimi elementi za oblikovanje širših načrtov za pripravljenost na krize so tudi boljše nabavne strategije, diverzificirane dobavne verige in strateške zaloge osnovnih dobrin.
- (8) Zakonodajalec Unije je že spremenil ustrezne zakonodajne okvire, in sicer z uredbama (EU) 2020/460⁵ in (EU) 2020/558⁶ Evropskega parlamenta in Sveta, da bi lahko države članice za ublažitev izrednih učinkov pandemije COVID-19 uporabile vsa neporabljena sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Te spremembe bodo zagotovile dodatno prožnost ter poenostavljene in racionalizirane postopke. Za zmanjšanje pritiskov na denarni tok lahko države članice v obračunskem letu 2020–2021 uporabijo tudi 100-odstotno stopnjo sofinanciranja iz proračuna Unije. Poljska se spodbuja, naj v celoti izkoristi navedene možnosti za pomoč najbolj prizadetim posameznikom in sektorjem.

⁵ Uredba (EU) 2020/460 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 508/2014 glede posebnih ukrepov za mobilizacijo naložb v zdravstvenih sistemih držav članic in v drugih sektorjih njihovih gospodarstev v odziv na izbruh COVID-19 (Naložbena pobuda v odziv na koronavirus) (UL L 99, 31.3.2020, str. 5).

⁶ Uredba (EU) 2020/558 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013 in (EU) št. 1303/2013 glede posebnih ukrepov za zagotovitev izredne prožnosti pri uporabi evropskih strukturnih in investicijskih skladov v odziv na izbruh COVID-19 (UL L 130, 24.4.2020, str. 1).

- (9) Socialno-ekonomske posledice pandemije COVID-19 bodo zaradi različnih vzorcev specializacije po vsej verjetnosti neenakomerno porazdeljene po regijah. To pomeni tveganje poglobljanja teritorialnih razlik na Poljskem. V povezavi s tveganjem začasne prekinitve procesa konvergence med državami članicami sedanje razmere zahtevajo ciljno usmerjene odzive politike.
- (10) Poljska je 29. aprila 2020 predložila nacionalni reformni program za leto 2020, 30. aprila 2020 pa konvergenčni program za leto 2020. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (11) Za Poljsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast.
- (12) Svet je 13. julija 2018 Poljski priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov⁷ v letu 2019 ne bo presegla 4,2 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % bruto domačega proizvoda (BDP). Celovita ocena Komisije potrjuje znaten odklon od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja za leto 2019 ter za leti 2018 in 2019 skupaj. Vendar glede na uporabo splošne odstopne klavzule nadaljnji ukrepi v okviru postopka zaradi znatnega odklona za Poljsko niso upravičeni.
- (13) V konvergenčnem programu za leto 2020 vlada načrtuje, da se bo nominalni saldo poslabšal s primanjkljaja v višini 0,7 % BDP v letu 2019 na primanjkljaj v višini 8,4 % BDP v letu 2020. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se po zmanjšanju na 46,0 % BDP v letu 2019 povečal na 55,2 % v letu 2020. Na makroekonomske in fiskalne obete vpliva velika negotovost zaradi pandemije COVID-19.

⁷ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (14) V odziv na pandemijo COVID-19 je Poljska v okviru usklajenega pristopa Unije sprejela pravočasne proračunske ukrepe za povečanje zmogljivosti svojega zdravstvenega sistema, zajezev pandemije ter zagotovitev pomoči posameznikom in sektorjem, ki so bili še posebej prizadeti. Glede na konvergenčni program za leto 2020 so navedeni proračunski ukrepi znašali 3,2 % BDP in vključujejo nadomestila za samozaposlene in zaposlene po nestandardnih pogodbah o zaposlitvi, izvzetje podjetij iz prispevkov za socialno varnost (plača jih država), in subvencije za plače za nekatera podjetja. Poleg tega je Poljska napovedala ukrepe, ki sicer ne bodo imeli neposrednega proračunskega učinka, a bodo prispevali k zagotavljanju likvidnostne podpore podjetjem, kot so poročila za kredite za podjetja. Fiskalni učinek proračunskih ukrepov iz konvergenčnega programa je drugačen predvsem zaradi obravnave kreditov za podjetja. V skladu z napovedmi organov spomladanska napoved Komisije 2020 temelji na predpostavki, da bodo krediti v višini približno 2,75 odstotne točke BDP pretvorjeni v subvencije in tako zabeleženi kot odhodki v letu 2020. Na splošno so ukrepi, ki jih je sprejela Poljska, v skladu s smernicami iz sporočila Komisije z dne 13. marca 2020. Polno izvajanje izrednih ukrepov in podpornih fiskalnih ukrepov ter nato preusmeritev fiskalnih politik v doseganje preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev, kadar bodo gospodarske razmere to dopuščale, bosta srednjeročno prispevala k ohranitvi vzdržnosti javnih financ.
- (15) Glede na spomladansko napoved Komisije 2020 in ob predpostavki nespremenjenih politik naj bi saldo sektorja država Poljske v letu 2020 znašal –9,5 % BDP, v letu 2021 pa –3,8 % BDP. Delež dolga sektorja država naj bi v letih 2020 in 2021 ostal pod 60 % BDP.
- (16) Komisija je 20. maja 2020 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker naj bi Poljska v letu 2020 presegla prag primanjkljaja v višini 3 % BDP. V celoti gledano analiza Komisije kaže, da merilo glede primanjkljaja, kakor je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/97, ni izpolnjeno.

- (17) Izbruh COVID-19 je Poljsko potisnil v nove socialne in gospodarske razmere. Prvič v skoraj treh desetletjih je za leto 2020 napovedana recesija. Po podatkih, ki jih je predložila vlada, je bil vpliv pandemije na zdravje prebivalstva razmeroma majhen, tudi zaradi zgodnjega sprejetja ukrepov brez primere, kot sta stroga karantena in omejevanje socialnih stikov. Doslej so bile najbolj negativne posledice ugotovljene v storitvenem sektorju (tudi prometu, trgovini na drobno in debelo ter priložnostnih dejavnostih) in v proizvodnih dejavnostih zaradi motenj v dobavnih verigah. Da bi izravnala gospodarski učinek naloženih omejitev, je vlada uvedla sklop ukrepov v vrednosti približno 9 % BDP Poljske (ukrepi, ki povečujejo primanjkljaj, in likvidnostni ukrepi skupaj), ki vključuje financiranje Unije. Sklop ukrepov podpira tudi centralna banka Poljske z ukrepi za zagotavljanje likvidnosti. Vladna podpora se osredotoča na kratkoročno stabilizacijo gospodarstva s podpiranjem dohodkov zaposlenih, zagotavljanjem financiranja podjetjem, ki so se jim zmanjšali prihodki, krepitev odpornosti in odzivnosti zdravstvenega sektorja ter krepitev finančnega sistema. Vključuje tudi naložbeni program v podporo okrevanju gospodarstva v srednjeročnem obdobju. Javne zahteve po odzivu politike, med drugim z oprostitvijo plačil prispevkov za socialno varnost, nadomestili za zaposlene v podjetjih, ki začasno ustavljajo dejavnost, ter dostopom do kreditov za mikropodjetja, so velike. Pričakuje se, da bo pandemija COVID-19 prispevala k zmanjšanju BDP za 4,3 % v letu 2020, nato pa naj bi leta 2021 sledilo okrevanje za 4,1 %.

- (18) Zaradi pandemije COVID-19 je bilo treba uvesti ukrepe brez primere v zdravstvenem sistemu. Nastali so precejšnjih stroški, kot na primer za nakup zdravstvene opreme, povečanje bolnišničnih in laboratorijskih ter kadrovskih zmogljivosti. Dodelitev dodatnih sredstev je potrebna tudi kot nadomestilo za druge zdravstvene storitve in naložbe, ki so bile preložene ali preusmerjene. Pred izbruhom COVID-19 so javnofinančni odhodki v zdravstvenem sistemu znašali 4,8 % BDP, kar je pod povprečjem Unije, kjer so leta 2018 znašali 7 % BDP. Premajhni javnofinančni odhodki in neoptimalno dodeljevanje sredstev ovirajo delovanje zdravstvenega sistema in dostop do njega. Leta 2018 je delež poljskega prebivalstva, ki je poročal o neizpolnjenih potrebah po zdravniških pregledih, znašal 4,2 %, kar je bistveno več od 2 % na ravni Unije. Razmerje med dejavnimi zdravniki in medicinskimi sestrami ter številom prebivalstva je še vedno med najnižjimi v Uniji, porazdelitev delovne sile v zdravstvu pa je po državi neenakomerna. Javno zdravstvo, e-zdravje in primarno zdravstveno varstvo, ki so ključni za izboljšanje preventive in dostopa ter za zagotavljanje odpornosti sistema na prihodnje izzive, so še vedno premalo razviti. Pandemija je prizadela ustanove za dolgotrajno oskrbo, kjer veliko oskrbovancev spada v visoko rizične skupine.

- (19) Pandemija COVID-19 bo precej vplivala na trg dela in obrnila trend zmanjševanja brezposelnosti iz zadnjih let. Stopnja brezposelnosti naj bi se povečala s 3,3 % v letu 2019 na približno 7,5 % v letu 2020, nato pa naj bi se v letu 2021 rahlo popravila na 5,3 %. Obstaja tveganje, da bi ta kratkoročni učinek srednjeročno postal bolj strukturen, zlasti za ranljive skupine. Začasna shema skrajšanega delovnega časa bi lahko bila učinkovito orodje za ohranjanje delovnih mest, in sicer z zadostnimi spodbudami, da bi jo podjetja uporabljala. Obenem je kljub ugodnemu razvoju pred krizo zaradi COVID-19 udeležba nekaterih skupin na trgu dela, zlasti žensk, nizko usposobljenih delavcev, starejših in invalidov ter njihovih oskrbovalcev, še vedno nizka. Migracije iz držav, ki niso članice Unije, so pomagale ublažiti pomanjkanje delovne sile, vendar je mogoče, da bo stalen pritek delavcev migrantov težko doseči zaradi omejitev pri nadzoru meje. Okrepitev prožnih ureditev dela, tudi dela na daljavo in shem dela z gibljivim delovnim časom, zlasti v okviru stalnih oblik zaposlitve, lahko zato pripomore k odzivu na krizo in tudi pomaga podpreti skupine z nižjimi stopnjami delovne aktivnosti, da najdejo stalno zaposlitev. S tem bi se tudi izboljšala odpornost trga dela v prihodnjih obdobjih gospodarskega upada.
- (20) Za ublažitev socialnih učinkov pandemije COVID-19, ohranjanje socialne kohezije in podporo okrevanju gospodarstva so potrebne znatne varnostne mreže. Poljska je v zadnjih letih uvedla obsežen program socialnih transferjev, vključno z univerzalnim otroškim dodatkom in dodatnim enkratnim prejemkom, ki se vsako leto izplača upokojemcem, v vrednosti skoraj 2,5 % BDP na leto. Ti ukrepi bi lahko bili še bolj usmerjeni v socialno zaščito. Hkrati je kritje socialnih prejemkov in nadomestil nizko za osebe z najnižjimi dohodki. V anketi o porabi v gospodinjstvih, izvedeni leta 2019, je bilo največje povečanje skrajne revščine ugotovljeno pri osebah ali družinah, katerih preživetje je odvisno od socialnih prejemkov (razen pokojnin in invalidskih pokojnin), kar kaže na šibkosti v sistemu socialne varnosti. Poleg tega vse vrste pogodb o zaposlitvi ne zagotavljajo dostopa do socialne zaščite, kot so ustrezna denarna nadomestila za brezposelnost, porodniška in bolniška nadomestila ter invalidnine. Zaradi tega so nekateri delavci, ki so jih prizadeli izredni ukrepi, bolj ranljivi in izpostavljeni tveganju revščine. Poleg tega je raven socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka pod povprečjem Unije.

- (21) Nenadna prekinitve pouka na vseh stopnjah izobraževanja je izobraževalni sistem postavila pred izziv zagotavljanja učenja na daljavo. Za preprečevanje vse večjih neenakosti je bistveno zagotoviti, da imajo vsi učenci, zlasti iz prikrajšanih okolij, dostop do učenja na daljavo. Vendar pa leta 2018 skoraj 330 000 učencev v svojih gospodinjstvih ni imelo računalnika z internetnim dostopom. Precejšen delež učiteljev ni usposobljen za izvajanje digitalnega poučevanja. Obenem imajo številni starši težave z zagotavljanjem pomoči pri digitalnem učenju in učenju na domu. Nadaljevanje ukrepov za opremljanje šol in učiteljev z digitalno infrastrukturo ter spletnimi učnimi gradivi bi rešilo nekatera od teh vprašanj in zagotovilo kakovost. Kriza zaradi COVID-19 prinaša splošni strukturni izziv pridobivanja digitalnih znanj in spretnosti, saj skoraj polovica odraslega prebivalstva nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti, skupna udeležba odraslih v izobraževanju pa je bistveno nižja od povprečja Unije. Nedavne reforme poklicnega izobraževanja k sodelovanju niso spodbudile dovolj delodajalcev, usposabljanje na delovnem mestu pa je še vedno premalo izkoriščeno. Začenja primanjkovati učiteljev, kar kaže na potrebo po povečanju privlačnosti učiteljskega poklica.
- (22) Izbruh COVID-19 je močno vplival na delovne pogoje podjetij, zlasti malih in srednjih podjetij ter mikropodjetij. Omogočanje dela na daljavo je izziv, saj je samo desetina poljskih podjetij dovolj digitalizirana, da se lahko hitro prilagodi novim razmeram. Ena od glavnih ovir pri digitalizaciji MSP je nizka stopnja digitalne pismenosti med lastniki, vodstvenim osebjem in zaposlenimi. Uporaba digitalnih tehnologij v javni upravi je ključna za opravljanje vladnih storitev in usmerjanje ukrepov, ki so potrebni za spremljanje krize in krizno upravljanje. Poleg tega bodo učinkovite digitalne javne storitve zmanjšale nepotrebna regulativna in upravna bremena, kar je lahko ključno v fazi okrevanja.

- (23) Poljska vlada za ublažitev učinka krize zaradi COVID-19 prizadetim podjetjem, zlasti MSP in mikropodjetjem, zagotavlja znatno likvidnostno podporo prek poroštev, kreditov in pogojnih nepovratnih sredstev. Vladne ukrepe podpira centralna banka Poljske, tudi s programom nakupa državnih obveznic na sekundarnem trgu in precejšnjimi zmanjšanji obrestnih mer. Učinkovito in hitro izvajanje teh ukrepov ter njihov učinkovit prenos s strani posrednikov sta bistvena za pomoč poslovnemu sektorju pri opravljanju njegovih dejavnosti in za hitrejšo okrevanje. Pri oblikovanju in izvajanju teh ukrepov je treba upoštevati odpornost bančnega sektorja in spremljati stabilnost finančnega sistema. K izboljšanju denarnega toka prizadetih podjetij prispeva tudi možnost odloga plačil davkov in prispevkov za socialno varnost ter pospešitev pogodbenih plačil s strani javnih organov.

- (24) Za pospešitev gospodarskega okrevanja bo pomembno dati prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbujati zasebne naložbe, med drugim z ustreznimi reformami. Poljsko gospodarstvo je oglično intenzivno, kakovost zraka pa je med najslabšimi v Uniji, kar povzroča velike okoljske in zdravstvene težave. Zato je bistveno načrtovanje in sprejetje ambicioznih ukrepov za pravočasni prehod na čisto energijo v skladu z evropskim zelenim dogovorom in nacionalnim energetske in podnebnim načrtom. Čeprav je uporaba optičnih vlaken na Poljskem višja od povprečja Unije in je bil v prejšnjih letih dosežen znaten napredek pri uporabi ultrahitrih in mobilnih širokopasovnih povezav, je Poljska še vedno daleč od ciljev povezljivosti, h katerim se je zavezala. Okrevanje bi bilo mogoče dodatno podpreti z znatnimi naložbami v trajnostno prometno infrastrukturo, da se izboljša povezljivost med obrobniimi območji in središči gospodarske dejavnosti. Poljska se bo vse bolj zanašala na znanost in inovacije, da bi zagotovila dolgoročno trajnostno gospodarsko rast in konkurenčnost. Splošna poraba za raziskave in razvoj v razmerju do BDP je še vedno pod povprečjem Unije in kljub temu da je viden napredek pri številnih komponentah kombinacije politik poljskega inovacijskega ekosistema, sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom ostaja ključna ovira za okrepitev inovacij na Poljskem. Načrtovanje programov Sklada za pravični prehod, ki je obravnavan v predlogu Komisije, za obdobje 2021–2027 bi Poljski lahko pomagalo nasloviti nekatere izzive, ki jih prinaša prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, zlasti na območjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2020. To bi Poljski omogočilo, da navedeni sklad čim bolje izkoristi.
- (25) Stabilno in predvidljivo poslovno okolje ter ugodno naložbeno ozračje imata pomembno vlogo pri gospodarskem okrevanju po koncu pandemije. Neodvisnost, učinkovitost in kakovost pravosodnega sistema so s tega vidika bistvene komponente. Pravna varnost, vključno z dostopom do neodvisnih sodišč, ter zaupanje v kakovost in predvidljivost regulativnih politik in institucij sta tudi ključna dejavnika za delovanje notranjega trga in zaščito poljskega položaja v evropskih dobavnih verigah v razmerah po koncu pandemije. Poleg dolgotrajnih pomislekov glede stanja pravne države na Poljskem, na katere je opozorila Komisija in od katerih jih je bilo več že obravnavano v sodbah Sodišča Evropske unije, nedavni dogodki vzbujajo dodatne pomisleke glede delovanja poljskega pravnega reda in pravnega reda Unije.

- (26) Trdno in stabilno regulativno okolje je osnova za ohranjanje gospodarske rasti in zasebnih naložb. Pomanjkanje ustreznih javnih posvetovanj in posvetovanj s socialnimi partnerji škodljivo vpliva na stabilnost in trdnost poslovnega okolja ter na kakovost zakonodaje. Uvedena so bila obvezna javna posvetovanja za osnutke zakonov, ki jih predlaga svet ministrov, vendar se bodisi ne izvajajo bodisi niso obvezna za predloge, ki se sprejemajo po posebnih postopkih, kot na primer na predlog poslancev. To neskladje dodatno vpliva na kakovost sprejete zakonodaje. Poleg tega se je kakovost socialnega dialoga poslabšala, zlasti ker ni bilo posvetovanj v procesu oblikovanja politik ali pa so bila ta zelo kratka. Zagotavljanje zadostnega časa za posvetovanja, izboljšanje upoštevanja mnenj deležnikov o zakonih in političnih dokumentih ter čim večje zmanjšanje števila zakonov, za katere posvetovanja niso potrebna, bi okrepilo vključenost socialnih partnerjev in pomagalo izboljšati kakovost priprave zakonodaje. Svet za socialni dialog je institucionalni okvir za tristranski socialni dialog. Vendar pravne določbe, sprejete aprila 2020, slabijo avtonomijo socialnih partnerjev v svetu za socialni dialog in lahko dodatno poslabšajo učinkovitost socialnega dialoga v državi.
- (27) Medtem ko se priporočila za posamezne države iz tega priporočila (v nadaljnjem besedilu: priporočila za posamezne države iz leta 2020) osredotočajo na blažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije COVID-19 in spodbujanje gospodarskega okrevanja, so priporočila za posamezne države iz leta 2019 zajemala tudi reforme, ki so bistvene za reševanje srednje- do dolgoročnih strukturnih izzivov. Priporočila za posamezne države iz leta 2019 še vedno veljajo in se bodo še naprej spremljala skozi celoten evropski semester v prihodnjem letu. To vključuje priporočila za posamezne države iz leta 2019 glede gospodarskih politik v zvezi z naložbami. Vsa priporočila za posamezne države iz leta 2019 bi bilo treba upoštevati pri strateškem načrtovanju financiranja v sklopu kohezijske politike po letu 2020, vključno z ukrepi za ublažitev posledic trenutne krize in izhodnimi strategijami v zvezi z njo.

- (28) Evropski semester določa okvir za nadaljnje usklajevanje ekonomskih politik in politike zaposlovanja v Uniji, ki lahko prispeva k trajnostnemu gospodarstvu. Države članice so v svojih nacionalnih reformnih programih za leto 2020 ocenile napredek pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja, sprejetih na ravni OZN. Z zagotavljanjem polnega izvajanja priporočil za posamezne države iz leta 2020 bo Poljska prispevala k napredku pri doseganju navedenih ciljev trajnostnega razvoja in k skupnim prizadevanjem za zagotovitev konkurenčne trajnostnosti v Uniji.
- (29) V okviru evropskega semestra za leto 2020 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Poljske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2020. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2020, nacionalni reformni program za leto 2020 in ukrepanje glede priporočil za posamezne države, naslovljenih na Poljsko v preteklih letih. Komisija pri tem ni upoštevala le njihovega pomena z vidika vzdržne fiskalne in socialno-ekonomske politike na Poljskem, temveč – spričo potrebe, da se splošno ekonomsko upravljanje Unije okrepi z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve – tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (30) Svet je ob upoštevanju navedene ocene preučil konvergenčni program za leto 2020, njegovo mnenje⁸ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

⁸ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Poljska v letih 2020 in 2021 ukrepa tako, da:

1. v skladu s splošno odstopno klavzulo v okviru Pakta za stabilnost in rast sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo COVID-19, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo. Kadar gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitvi naložb. Izboljša odpornost, dostopnost in učinkovitost zdravstvenega sistema, tudi z zagotavljanjem zadostnih virov in pospešitvijo uvedbe e-zdravstvenih storitev;
2. ublaži posledice krize za zaposlovanje, zlasti z okrepitvijo prožnih ureditev dela in shem skrajšanega delovnega časa. Bolje usmeri socialne prejemke in nadomestila ter zagotovi dostop tistim, ki jih potrebujejo. Izboljša digitalne spretnosti in znanja. Dodatno spodbuja digitalno preobrazbo podjetij in javne uprave;
3. nadaljuje prizadevanja za zagotovitev dostopa do financiranja in likvidnosti za podjetja. Da prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbuja zasebne naložbe za pospešitev okrevanja gospodarstva. Usmeri naložbe na zeleni in digitalni prehod, zlasti na digitalno infrastrukturo, čisto in učinkovito proizvodnjo in rabo energije ter trajnostni promet, in tako prispeva k postopnemu razogljičenju gospodarstva, tudi v premogovniških regijah;
4. izboljša naložbeno ozračje, zlasti z zaščito neodvisnosti sodstva. Zagotovi učinkovita javna posvetovanja in vključenost socialnih partnerjev v proces oblikovanja politik.

V Bruslju,

Za Svet

Predsednik